

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПІЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА**

**SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
15 травня 2025 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачеве). Мукачеве : Вид-во МДУ, 2025. 517 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);

Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

АТРОЩЕНКО Т. О. ПРОБЛЕМА СТВОРЕННЯ РОЗВИВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ТЕОРІЇ Й ПРАКТИЦІ	15
БАРНА Х.В., ОСТРОВКА О.В. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ДО КОРЕКЦІЙНО-ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПОДОЛАННЯ РИНОЛАЛІЇ	17
ВОЛОЩУК Б.В. , ЛІБА О. М. ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ НАВЧАННЯ ЯК ОСНОВА ВРАХУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ І РОЗУМОВИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНЯ	19
ГАВРИНЕЦЬ А. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ШКІЛЬНІЙ СИСТЕМІ	21
ГИЧКА І.А. ПРО ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН У ВІТЧИЗНЯНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	24
ГОРВАТ М.В., БЛЯК А.М. ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ ТА БАТЬКІВ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	26
ГОРВАТ М.В. БЛЯШИН М.А. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАУРОЧНОЇ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	28
ГОРВАТ М.В., ТОМИШИНЕЦЬ А.І. ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ ПІДТРИМКИ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКЛАСНИКІВ ДО ШКІЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА	30
ГОРВАТ Я. В., ХУДАН А. Ю., ЛАЛАК Н. В. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДИТИНИ З ООП В ШКОЛІ: КОМАНДНИЙ ПІДХІД	32
ДОБОШ О.М. ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ПРАКТИКИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ОСВІТНИХ НАУК	35
ДОВБАК О.І., ЛІБА О. М. ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	38
ЗАГОРУЙКО Людмила, ПЕТЮР Роман РОЛЬ АЛЬЯНСІВ ЄВРОПЕЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ У РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	40
ЗОЗУЛЯ М.І. ПОЧАТКОВА ОСВІТА В СИСТЕМІ ОСВІТИ НІМЕЧЧИНИ ТА ФРАНЦІЇ	41
КИРЛИК В.В. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЄКТУВАННЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	44
КЛЕЦУН І.Б., ДОБОШ О.М. ДО ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОСВІТНИХ УПРАВЛІНЦІВ	46
КУЛІШ А.В. МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ: ТЕЗАУРУС ДО ТЕМИ	49
ЛАЛАК Н. В., НЕСТЕРУК А. А., ЯКИМЕНКО Є. А. МЕТОДИЧНИЙ КЕЙС АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ: РОБОТА З ДІТЬМИ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА	51
ЛІБА О.М., ДОВГАНІЧ А. СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	53
ЛУШПІНЬ М.П., ЛІБА О. М. СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕХНОЛОГІЇ LEGO ЯК ОСВІТНЬОГО ІНСТРУМЕНТА	55

РОЗДІЛ 1

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Література:

1. Беленька Г. В. Педагогічна підтримка дітей з розладами аутистичного спектра в умовах інклюзивного навчання. *Інклюзивна освіта: теорія і практика*. 2021. № 2 (18). С. 45–51.
2. Гончаренко Т. І. Роль асистента вчителя в інклюзивному освітньому середовищі: сучасні виклики та перспективи. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. № 60. С. 112–117.
3. Скрипник Т. В. Системно-феноменологічний підхід до діагностики та корекції розвитку дітей з аутизмом : дис...д-ра психол.наук : 19.00.08 Ін-т спец. педагогіки НАПН України. К., 2010. 385 с.

УДК 373.3.015:502/504(072)

ЛБА О.М.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти
Мукачівський державний університет,
ДОВГАНІЧ А.,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності 011 «Освітні/педагогічні науки»
Мукачівський державний університет,

СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Екологічні проблеми на етапі розвитку суспільства та цивілізації є безпосереднім відображенням глобальної кризи людства. Техногенний прогрес, який визначав і продовжує визначати наше існування, випереджає, на жаль, усвідомлення його екологічних наслідків, що створює передумови виникнення критичних ситуацій у системі «суспільство – людина – природа». У контексті цієї проблеми найважливішими завданнями середньої школи є формування у підростаючого покоління природоохоронного та ресурсозберігаючого світогляду, активний розвиток їхньої ціннісної сфери, становлення екологічного менталітету учнів, що виявляється у дотриманні ними практично екологічних законів, норм та вимог. Всі перераховані вище завдання, по суті, відображають необхідність формування у школярів екологічної компетентності і є найважливішою умовою їх соціалізації.

Концептуальні засади розвитку екологічної компетентності здобувачів освіти викладено в законодавчих і нормативно-правових актах України: Законах України «Про вищу освіту» (2014), «Про освіту» (2017), Концепції Нової української школи (2018), Державному стандарті початкової освіти (2018), законі України «Про повну загальну середню освіту» (2020), «Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки» (2021) та інших.

Екологічна компетентність – це здатність застосовувати екологічні знання та досвід у професійних і життєвих ситуаціях, керуючись пріоритетністю екологічних цінностей і непрагматичною мотивацією взаємодії з довкіллям на основі усвідомлення особистої причетності до екологічних проблем і

РОЗДІЛ 1

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

відповідальності за екологічні наслідки руйнівної діяльності людини. Екологічна компетентність - це здатність розуміти складні екологічні процеси, вплив людини на природу, та приймати раціональні рішення щодо власної поведінки і стосунків з навколишнім середовищем. Вона включає знання, уміння та цінності [4], які сприяють сталому співіснуванню людини та навколишнього світу.

Рушійною силою формування цієї компетенції є вирішення протиріч між прагненням учня жити в екологічно сприятливому, безпечному середовищі та відсутністю умов і можливостей для цього. Основними показниками сформованості екологічної компетентності виступають:

- здатність сприймати та розуміти навколишнє середовище, правильно його оцінювати, інтерпретувати та використовувати у конкретній екологічній ситуації [5];

- вміння моделювати та прогнозувати розвиток екологічних ситуацій (створення моделей екологічних систем та явищ, обґрунтування їх різноманітних варіантів на основі принципу «економічно – екологічно»), вибирати найбільш екологічний варіант, приймати на цій основі рішення та реалізовувати їх на практиці [1; 2];

- вміння оцінювати наслідки своїх дій та бути за них відповідальним;

- прагнення до самореалізації, готовність до постійного підвищення рівня своєї екологічної компетенції та саморозвитку, потреба в актуалізації свого особистісного потенціалу у практичній екологічно обґрунтованій діяльності;

- володіння навичками вирішення конфліктних еколого-економічних ситуацій правовими засобами [2].

Даний комплекс взаємопов'язаних та взаємозалежних показників найкраще відображає рівень сформованості екологічної компетенції у учня та розкриває її соціально-особистісну значимість.

Структура екологічної компетентності учнів є складною ієрархічно влаштованою системою взаємозалежних та взаємодоповнюючих елементів, яку можна представити наступним чином: екологічна грамотність – екологічне мислення – екологічна свідомість – екологічна культура.

Формування екологічної компетентності сучасного школяра вимагає насамперед глибокого розуміння її сутності та структури. Метапредметний характер екологічної компетентності зумовлює специфіку кожного структурного компонента [3]. Екологічна грамотність учнів як перший та ключовий компонент виступає умовою організації конструктивної екологічної діяльності, що включає в себе оперування системою екологічних знань, встановлення зв'язків між різнорідними поняттями, що належать до різних сфер людської діяльності, що повною мірою притаманно метапредметній природі екологічної грамотності.

РОЗДІЛ 1

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Екологічне мислення учнів відбиває осмислення парадигми «суспільство – людина – природа». Новий стиль мислення виробляється на основі включення системи особистості (людини) до системи соціуму (суспільна система), яка включена до природи (глобальна природна система). Екологічна свідомість школярів характеризується емоційною оцінкою екологічних об'єктів, усвідомленням цінності життя всіх біологічних видів землі. Етап формування екологічної культури ототожнюється з етапом кардинального перегляду технологій та соціальних інститутів для усунення наявного розриву між людськими винаходами та стійкими природними системами [1].

В освітній діяльності важливим є усвідомлення можливостей екологічних компетентностей в соціалізації дитини, реалізації її ролі як конструктивного взаємозв'язку між соціокультурною та природною системами.

Література:

1. Варга Н. А., Товканець Г.В. Екологічне мислення і екологічна свідомість як чинники формування екологічної культури особистості. Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції (24-25 жовтня 2019 року, м. Мукачево). Мукачево : МДУ, 2019. С.77-79.
2. Кабак О. М. Екологічна компетентність здобувача освіти як невід'ємна складова екологічної культури людини сучасності : кваліфікаційна робота Кривий Ріг, 2023. 86 с.
3. Москаленко М.П., Міронець Л.П., Методичні засади формування екологічної компетентності під час навчання біології та екології в старшій школі. Інноваційна педагогіка. Випуск 67. Том 2. 2024. С. 41 – 45.
4. Товканець Г. В. Михайлочко Т. А. Екологічні цінності й екологічні компетентності в культурі екологічної поведінки молодшого школяра: теоретичний аспект. Наука майбутнього: Збірник наукових праць студентів, аспірантів та молодих вчених. 2023. Випуск 2(12). С. 76 – 82.
5. Толочко С. Визначення аксіологічних засад формування екологічної компетентності школярів. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. 2021. № 25 (2). С. 160–172.

УДК 37-042.4:004LEGO(043.2)

ЛУШПІНЬ М.П.

Здобувач другого (магістерського) рівня
спеціальності 013 Початкова освіта
Мукачівський державний університет

ЛІБА О. М.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет

СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕХНОЛОГІЙ LEGO ЯК ОСВІТНЬОГО ІНСТРУМЕНТА

Сучасне суспільство динамічне, тому вимагає від людини швидкого реагування в непередбачуваних ситуаціях, прийняття нестандартних рішень для

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>